І чужому научайтесь
Й свого не цурайтесь ...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 77. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 23-го КВІТНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 23, 1964 No. 77. VOL. LXXI.

ПРЕЗИДЕНТ ВІДКРИВАЄ НАЙБІЛЬШУ В ІСТОРІЇ СВІТОВУ ВИСТАВКУ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Президент Линдон Б. Джансон в середу 22-го квітня коло 11-ої години перед полуднем відкриває на Флашінській Леваді найбільшу в історії не тільки ЗДА, але й цілого світу світову виставку, яка триватиме до 18-го жовтня цього року, а в 1965-му році вона продовжуватиметься від квітня до жовтня. Цю Виставку підготовляли впродовж 44 місяців, коштом $500 000 000. Президент Л. Б. Джансон очолить найвищих американських і закордонних достойників, які будуть присутні під час церемонії відкриття разом із 17 000 запрошених гостей. Передбачали, що вже в першому дні Виставку відвідають від 250 до 500 тисяч осіб. Але в останньому часі ці числа не є такі оптимістичні, бо вранці падав дощ, а цілу середу мас бути дощова погода, навіть із громами та із зливою. Плямою в цій великій церемонії для міста Ню Йорку, яке вважає своєю гордістю цю Світову Виставку, є те, що члени Конґресу Расової Рівности заповіли демонстрації, бо не є вдоволені з того стану, який є в цьому місті в публічному шкільництві щодо расового об'єднання шкіл. Суд видав заборону проти того, щоб могло відбутися заблькування комунікаційного руху на головних вулицях за допомогою залишених авт без газоліни, бо таку демонстрацію плянують прихильники Конґресу Расової Рівности, які не приобіцяли посадникові міста Ваґнерові, що не будуть блькувати вуличного руху на шляхах, що ведуть на Виставку. Заплановані демонстрації на самій Виставці, а також мала бути проба заблькувати рух в підземках таким способом, що мали зривати алярмові гамульці та припиняти рух поїздів. Виставка 1964 - 1965 має бути найбільшою в історії, її мають відвідати від 70 000 000 до 80 000 000 осіб. В першому ж дні крім президента Джансона на Виставці під час відкриття мав бути і колишній президент Г. С. Труман, який тепер перебуває в Ню Йорку. Але він заявив, що як під час їзди побачить заблькований вуличний рух, до вернеться до готелю і не поїде на Фляшинську Леваду. Прибуття Президента на Виставку створило окрему проблему для поліції, яка призначила 2 000 поліцистів на втримання порядку на Виставці і на шляхах до неї. Президентову промову на Виставці коло 12-ої години вполудне передаватимуть через телевізійні і радіові стації. Крім Президента промовлятимуть: губернатор Ню Йорку Нелсон А. Рокефеллер, посадник міста Роберт Ваґнер та колишній президент Труман. На Виставці є 139 павільйонів, американських і закордонних, з того 17 павільйонів ще не не є викінчені. До Виставки ведуть 8 головних входів із 95 турнікетами. Вступ на Виставку виносить $2, за що відвідувач зможе побачити три четверті виставки. Але крім цього є ще й додаткові оплати. З Волл Стріту можна буде за $9 залетіти на виставку гелікоптером. Місто сподівається зробити добрий інтерес: чистий прибуток мав би винести $100 000 000, які будуть зужиті на розбудову парків та на інші подібні цілі. Посадник Ваґнер сподівається, що під час Виставки відвідувачі залишать в Ню Йорку коло $5 000 000 000.

Конґрес побоюється, що не здійснить програми Джансона

Вашингтон. — Демократичні провідники в Конґресі вже тепер заявляють, що неможливо буде в цьому році здійснити п'ятипунктову програму, яку рекомендував президент Джансон на останній пресовій конференції. Демократичні провідники кажуть, що вони робитимуть все, що зможуть, щоб Конґрес ухвалив ті 5 законопроєктів, які Президент хотів би, щоб ще в цьому році були ухвалені. Ці законопроєкти це: 1) проєкт про охорону громадянських прав; 2) проєкт про шпитальну допомогу старшим особам в рамках соціяльного забезпечення; 3) збільшення платні федеральним працівникам; 4) проєкт про поборювання убогости і 5) допомоги незаможним харчами. Сенат тепер зайнятий проєктом про охорону громадянських прав і не знати, коли цей законопроєкт буде ухвалений, бо південні сенатори ведуть обструкцію проти цього урядового законопроєкту. Сенатські комісії не працюють і не підготовляють інших законопроєктів. Сенат працює щодня від 10 перед полуднем до 8-ої по полудні. Дебати над цим проєктом тривають уже 6 тижнів. Конґрес мусить ще до кінця цього фінансового року до 30-го червня ц. р. ухвалити деякі закони й тому немає виглядів щоб були ухвалені проєкти президента Джансона, бо вже 13-го липня зачнеться республіканська номінаційна конвенція.

Велика пожежа на нюйоркській підземці спаралізувала рух і знищила два поїзди

Ню Йорк. — 21-го квітня на залізничій лінії підземки IRT коло 42-ої вулиці між Grand Central і Times Square вибухла грізна пожежа, яка знищила два поїзди та спаралізувала комунікацію на підземних лініях в цьому районі, а також спричинила припинення комунікації на вулицях, бо існує небезпека, що вулиці могли б завалитися внаслідок того, що вигоріли підземні коридори. На щастя не було жертв в людях, тільки 6 пожежників потерпіли при гашенні пожежі. Підземний комунікаційний рух буде припинений в тому районі до четверга, 23-го квітня, а вулична комунікація зможе відбуватися в цих кількох бльоках аж за кілька тижнів, бо в деяких місцях вулиці є сильно розколені, і треба буде довшої праці, щоб їх скріпити над тунелями підземки. 200 пожежників гасили вогонь, який важко було злік відувати. Горяч була така велика, що важко було людині витримати в коридорах підземки. Рух підземки відбувається нормально, скерований на інші сусідні лінії.

В АМЕРИЦІ

● **Перша жінка** покійного генерала Даґлеса МекАртура пані Луїза Кремвелл Гейберґ заявила в інтерв'ю, що причиною її розводу з генералом була мати покійного МекАртура, а не вона, яка одружилася з ним в 1922 році, а мусіла розвестися в 1929-му році. Коли вона виходила заміж за МекАртура, то вже була розведеною, а пізніше вона ще два рази одружувалась в 1929 і в 1944-му році. В першому подружжі вона мала двоє дітей.

● **Судди** Найвищого Суду ЗДА 65-річний Вілліям О. Даґлес відзначав 25-річчя на пості Найвищого Судді. Його найменував був на суддю Н. Суду ЗДА тодішній президент Френклін Д. Рузвелт в 1939 році. Присутній був на тій сесії Найвищого Суду, на якій відзначували 25-річчя судді Даґлеса — головний прокуратор Роберт Ф. Кеннеді, який пригадував деякі події з життя судді Даґлеса, який є приятелем родини Кеннеді.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ЗАКЛИКАЄ ДО „МИРНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ" ПРОТИ НУЖДИ В СВІТІ

„Америка", „Народна Воля", „Свобода" й видання УККА були заступлені на пресовій конференції в Білому Домі і в Державному Департаменті

Вашингтон. — Президент Линдон Б. Джансон закликає американський нарід допомогти в „мирній революції" величезній частині народів світу, які живуть в нужді, перестерігаючи, що коли б „була неможлива мирна революція, то насильна революція не минуча". Промовляючи в Білому Домі до приблизно одної тисячі редакторів і радієвих коментаторів з цілої Америки, у вівторок, 21-го квітня вполудне, президент Джансон сказав, що ще сьогодні на одного заможного припадає 17 бідаків у світі та що більше, ніж одна третя частина працюючих людей в світі заробляють менше, ніж 80 долярів річно, себто менше на день, ніж американець платить за пачку цигарок. Свої твердження Президент ілюстрував власним досвідом і спостереженням під час його не так давньої поїздки по світі. Бувши в Африці і зустрівши матір з трьома дітьми, він бачив у її очах — твердив Президент — той сам погляд, що його бачив у рідної матері: бажання мати чим нагодувати і в що одягнути своїх дітей та запевнити їм освіту і в потребі лікарську опіку. Більшість людей в світі ще й сьогодні нічого з того не має. В таких обставинах народи вірять пустим обіцянкам аґітаторів комунізму, який сам причинився до найбільшої нужди і недостатків. Тому то й твердить Президент, що коли ті, що мають, не причиняться до „мирної революції" та не допоможуть у змаганнях до поліпшення життя тим, що терплять нужду й недостатки, ті народи послухають облудних обіцянок комуністичних аґітаторів та в розпачі будуть готові до насильної революції, яка не тільки не поліпшить, але ще й погіршить їхню незавидну долю. Похід проти недостатків був головною темою промови Президента, який опісля ще відповідав на запити редакторів в багатьох актуальних справах внутрішньої і закордонної політики. У конференції в Білому Домі, про яку мова, взяли участь і представники українських видань: „Америки" (ред. М. Дольницький), „Народної Волі" (ред. М. Стахів з дружиною), публікацій УККомітету (ред. Вол. Душник) та „Свободи" (гол. предсідник УНС Й. Лисогір, ред. З. Снилик і ред. А. Драган). Раніше, в понеділок і вівторок 20 і 21-го квітня, вони — разом з приблизно одною тисяччю ніших редакторів з цілої Америки — взяли участь у дводенній конференції в Державному Департаменті, під час якої найвищі репрезентанти уряду ЗДА, включно з державним секретарем Діном Раском, з'ясовували в доповідях та у відповідях на запити численні проблеми американської закордонної політики. Конференція відбувалася на вже раніше встановленій базі, що передані інформації і твердження можна подавати до публічного відома, але не можна їх приписувати нікому із державних урядовців, ані тим департаментам уряду, що їх вони репрезентують. Виступ державного секретаря Раска був „офф ди рекорд", себто передані ним вістки та висловлені погляди були призначені виключно для учасників конференції і не для публікації в будь-якій формі.

Президент Линдон Б. Джансон і державний секретар Дін Раск (зліва) відбули в Білому Домі конференцію після повороту п. Раска із 11-денних відвідин у країнах південносхідньої Азії. Президент і Державний Секретар виступали опісля на конференції для редакторів газет і радіокоментаторів, у якій взяли участь також редактори українських часописів у ЗДА.

Столичні власті здивовані передбачуваною кількістю учасників в урочистостях відкриття пам'ятника Шевченкові 27-го червня

Вашингтон. — Шеф столичної поліції, його заступник, керівник відділу руху в столиці, репрезентант поліції парків та репрезентант департаменту внутрішніх справ були широ й мило здивовані, як довідалися, що на урочистостях відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові в столиці в суботу 27-го червня ц.р. передбачається 50 до 100 тисяч учасників та що бодай яких 30,000 візьме участь у поході від обеліску Вашинґтона до пам'ятника Шевченкові при 22 і 23-ій та "Р" (Пі) вулицях. Численні організаційні проблеми цих урочистостей були предметом нарад на конференції згаданих репрезентантів столичної влади з репрезентантами Комітету Пам'ятника Шевченкові: заступником голови цього Комітету та головою УККА проф. Левом Добрянським, екзекутивним директором Комітету Пам'ятника Шевченкові п. Йосипом Лисогором та ред. Вол. Душником і ред. А. Драганом у пополудневих годинах у вівторок, 21-го квітня. Шеф поліції, як і його заступник, шеф руху та інші урядовці з найбільшою прихильністю та зрозумінням ставляться до побажань Комітету і заповіли свою повну допомогу та співпрацю. Передбачено ряд дальших конференцій, вже також з впорядчиками походу та врочистостей, для обмірковування та встановлення всіх подробиць. Обмірковааний до найменших подробиць плян походу і врочистостей, як і максимальна самодисципліна всіх учасників будуть рішальними для переведення цих врочистостей в найбільшому порядку і достойності. Всі подробиці про це будуть своєчасно подані до відома місцевим Комітетам Пам'ятника Шевченкові та проголошені в пресі.

Збірник документів і матеріялів до історії української політичної думки опублікувало видавництво „Пролог"

Ню Йорк. — Дослідно-видавниче Об'єднання „Пролог" опублікувало нову, уже 15-ту з черги, книжку своєї Суспільно - політичної бібліотеки п.н. „Вивід прав України". Назва збірки узята від відомого трактату гетьмана Пилипа Орлика з початку 18-го сторіччя, в якому були викладені й обґрунтовані національно-державні права України. Згідно із цією назвою подані в збірці документи й матеріяли насвітлюють шлях і розвиток української незалежницької політичної думки за останніх три сторіччя, починаючи від війни Богдана Хмельницького з поляками. Головну увагу покладено в збірці на висвітлення причин і наслідків Переяславської умови Б. Хмельницького, що її використовує Москва для закріплення свого панування над Україною. Попереджена книжка „Вивід прав України" передмовою Богдана Кравцева, в якій стверджується, що головною спонукою для опублікування цих матеріялів була конечність ознайомити із справжнім розвитком української політичної думки українського читача в УССР, для якого ці матеріяли й документи — заборонені московськими цензорами й вилучені з усіх публікацій і з бібліотечного користування — цілком недоступні. В довідках до кожного документу чи праці або статті подані дані про їх авторів і про джерело, звідки вони передруковані. Появилася книжка „Вивід прав України" у стилевій обкладинці мистця Якого Гніздовського.

● **Переведені опитування** в двох повітах в Ню Йорку (Нессо і Квінс) виявили, що на 600 опитуваних республіканців аж 52 відсотки радніше голосуватимуть на демократа президента Джансона, як на губернатора Рокефеллера.

Недуга де Ґоля скріпила опозиційний рух у Франції

Париж. — Французький президент Шарль де Ґоль, який в минулу п'ятницю перейшов важку операцію простати, почуває себе настільки краще, що плянує переїхати в найближчу неділю із шпиталю до своєї офіційної резиденції в Елізейському палаці. Він готовиться якнайшвидше вернутися до активного державно - політичного життя, хоч би покищо тільки керуючи головними справами почерез телефон та нарадами у своїй кімнаті. Проте його раптова недуга усвідомила всіх французів, що де Ґоль має 73 роки і що проблема майбутньости Франції після його відходу від влади є дійсно гостро актуальною. Опозиція використовує цей момент у своїй кампанії і закидає де Ґолеві, що він своєю „диктаторською" системою створив момент непевности. Деґолісти твердять, що — навпаки — де Ґоль створив таку тривку систему, що з ним чи без нього ця система збережеться. На тлі цієї полеміки праві опозиціоністи зголосили свого кандидата у президентських виборах в наступному році. Є ним Жан Луї Тіксіє Віианкур, адвокат, який боронив генерала Саляна й інших генералів, що їх судили за бунт де Ґоля, колишній міністер в уряді Петена, проти якого боровся де Ґоль, який теж відмовився помилувати Петена і звільнити його з в'язниці, в якій Петен помер. Цей кандидат французької правиці виступає, м. ін., рішуче проти „абсурдного" атомового збросння, що його провадить де Ґоль.

Туреччина зголосила протест до ОН в справі Кіпру

Об'єднані Нації. — Туреччина передала на руки генерального секретаря Об'єднаних Націй У Танта протест проти тієї акції кіпрських греків, яка — за думкою Туреччини — „загрожує світовому мирові і безпеці". Турецький протест звертає увагу, що від 4-го березня ц. р., коли-то Рада Безпеки ОН вирішила вислати на Кіпр міжнародне військо та обрати посередника, що знайшов би політичну розв'язку проблеми, кіпрські греки перевели ряд актів, що їх турецька нота характеризує, як „вбивства, схоплення осіб, грабіжництва, розбещення і систематичне руйнування приватної власности". Туреччина закидає кіпрсько - грецькій владі архиєпископа Макаріоса, що та влада пляново і свідомо узброїла грецьких цивільних людей, які „напастують і непокоять" турецьку меншину на Кіпрі. Туреччина протестує теж проти того, що Макаріос односторонньо і на власну руку відсунув з уряду кіпрсько - турецького лідера д-ра Фазіля Кучука, який був віце - президентом Кіпру, та трьох турецьких міністрів кіпрського уряду. Туреччина запротестувала теж проти одностороннього і беззаконного „скасування" президентом Макаріосом міжнародного договору, що ґарантував права турецької меншини на Кіпрі.

У Філядельфії утворилася Конґресова Округа УККА

Філядельфія. — В минулу неділю 19-го квітня ц. р. в приміщенні Українського Горожанського Клюбу, відбулася нарада представників Відділів УККА з Філядельфії, Кемден і Честеру та місцевих громадських установ, присвячена пожвавленню активности УККА на терені відділів та утворення окремої Конґресової Округи. Збори відкрив голова Відділу УККА в Філядельфії д-р Б. Гнатюк, який попросив до президії д-ра В. Рудницького, Миколу Алексевича та представників централі УККА д-ра В. Пушкара, д-ра Я. Падоха і ред. М. Дольницького. Секретарював О. Лужницький. Головні доповіді виголосили Я. Падох та М. Дольницький, після чого промовляв В. Пушкар. Предметом доповіді були актуальні проблеми УККА, а зокрема питання утворення тривкої господарської основи для діяльности цієї організації. Д-р Я. Падох вказав на неспівмірність поміж великою і успішною роботою УККА, його завданнями і можливостями та надмірно скромними засобами для ведення праці. В остатніх місяцях Екзекутива УККА покликала до життя Фінансову Комісію яка змагає до того, щоб звільнити Екзекутиву від матеріяльних клопотів та дозволити їй присвятити всю свою увагу реалізації завдань, для яких існує УККА. Пропозиції цієї Комісії схвалені Екзекутивою та Політичною Радою, передбачають зрівнання господарського року УККА з календарним, заміну довгих цілорічних кампаній збірки на Національний Фонд короткими три-місячниними, від січня до березня, утворенням постійного збіркового апарату, допомогу інших організацій у переводжуванні збірки, добровільним підвищенням датків на Національний Фонд, масовим поширенням „Українського Квартальника" і інше. До цих заходів належить також утворення конґресових округ, які об'єднували б Відділи УККА на певній території, координували їх працю та вдержували б постійний зв'язок поміж централею та її Відділами. УККА схвалив на цей рік бюджето-

(Закінчення на стор. 4)

ЛІДЕРИ ПЕРЕВОРОТУ В ЛЯОСІ ВІДМОВЛЯЮТЬСЯ ЗРЕКТИСЯ ВЛАДИ

Вієнціян. — Два ляоські генерали, Купразіт Абгай і Сіго Лямфутакуль, які в минулу неділю перевели в південно - азійській державі Ляосі військовий переворот правого антикомуністичного характеру, відмовилися піддатись натискові збоку західньої дипломатії та зректися влади в користь останнього прем'єра Суванни Фуми, лідера ляоських невтралістів. Уряд Суванни Фуми був формально коаліційний та складався з лідерів трьох тамошніх таборів — правого прозахіднього, комуністичного і невтралістичного. Комуністи насправді виступили з уряду та бойкотували його від травня минулого року, коли-то їх „приватна" армія почала атакувати позиції не тільки правої армії під командуванням генерала Фумі Носована, але й невтральну державну армію генерала Ле Конґа. Так звана Невтральна Комісія Об'єднаних Націй (Канада, Індія і Польща) намагалася раз-у-раз інтервеніювати і відновлювати крихкий мир та спокій в тій країні. Невдача минулотижневих розмов прем'єра Суванни Фуми з лідером комуністів і формально віцепрем'єром Суфанувонґом, щоб той вернувся до уряду і щоб відновити та оживити коаліційний уряд, і заява Суванни Фуми, що він зголосить на руки ляоського короля Саванґа Ватґани свою димісію, були поштовхом до військового перевороту. Той переворот був цілком безкровний, названого прем'єра поставлено під домашній арешт, але не забороньовано вступу до нього закордонних дипломатів та його розмови з журналістами з бальконy його дому. Американський амбасадор Ліонард Унґер і асистент державного секретаря для далекосхідніх справ Вільям Банді кількакратно подовгу конферували з названими лідерами військового перевороту та переконували їх, щоб вони зреклися влади в користь давнього невтралістичного прем'єра Суванни Фуми, але вони відмовились. Так само генерал Фумі Носован, командир правої прозахідньої армії, був безсильний переконати своїх двох однодумців - військовиків, що найкраще буде для Ляосу, коли триматися Женевського договору з 1962 року про єдність, незалежність і невтральність тієї країни. Американських дипломатів підтримували також представники Британії і Франції у столиці Ляосу Вієнціяні, але також без успіху. Невдалою була теж конференція названих двох лідерів військового перевороту, які разом з Суванною Фумою і генералом Фумі Носованом їздили до короля. Король Саванґ Ватґана ніби також ставиться скептично до доцільности встановлення на місце невтрального уряду правління правої військової хунти. Всі критики того перевороту керуються тільки одним арґументом: що провал невтрального режиму і перехід влади в столиці Ляосу в руки правих військовиків доведе до відновлення громадянської війни, при чому комуністична армія, постійно підтримувана і вивіновувана Північним В'єтнамом та комуністичним Китаєм, має кращого бойового духа і є більше здисциплінована та має більші шанси на перемогу, отож на повне скомунізування Ляосу. Захід не хоче до того допустити, але й не хоче дати повну військову допомогу правому прозахідньому таборові, що й використовують комуністи. Покищо політична ситуація в Ляосі цілком хаотична.

Британія і Совєти обмінялись шпигунами

Берлін. — В минулий вівторок 21 квітня пізнім вечором (в Західній Европі була тоді вже середа 22 квітня) на кордонному пункті між Західнім і Східнім Берліном Геерштрассе, відбувся обмін шпигунами: Совєти звернули англійського бизнесмена Гревіля Вінна, засудженого в Москві в травні минулого року на 8 років в'язниці, з чого п'ять років на примусових роботах, за шпигунство, що його ніби допускався, як посередник між британською і американською розвідкою і совєтським науковцем - дипломатом Олегом Пенковським. Пенковського засуджено на тому процесі на смерть і розстріляно. Британці з свого боку передали Совєтам Гордона Арнольда Лондсдейла, який маскував себе, як ніби англійський купець, та насправді був совєтським старшиною і називався „Молодой". Його арештували разом із чотирма іншими совєтськими шпигунами, та засудили в березні 1961 року на 25 років в'язниці. Лонсдейл - Молодой видавав Совєтам тайни британської підводної фльоти, стаціонованої у порті Портленд, та зокрема інформував про спроби з новими родами підводної зброї. У розшифруванні тієї совєтської шпигунської банди активну ролю відіграла американська контррозвідка. Газети пригадують з цієї нагоди різні подібні випадки з минулих обмінів шпигунами. Найголоснішою такою подією була виміна американського летуна Франсіса Ґері Поверса, що його літак U-2 збито над Совєтським Союзом 1-го травня 1960 року та який був засуджений большевиками на 1 0років в'язниці, за совєтського шпигуна полковника Рудольфа Абеля, засудженого в Ню Йорку на 30 років в'язниці. Обмін тими особами відбувся також на перехідному пункті між Західнім і Східнім Берліном.

У СВІТІ

● **У Гонолюлю** на Гаваях зупинилась 25-та американська піхотна дивізія перед від'їздом на Далекий Схід. На тому постої абсольвент військової школи мов в Монтереї в Каліфорнії керує навчанням далекосхідніх мов отих вояків, що мають, як заявив командант дивізії, стати „добровільними амбасадорами доброї волі Америки." Тамошні курси мов охоплюють в'єтнамську, індонезійський говір багаса, сіямську, корейську і мандаринський говір китайської мови.

● **В арабських колах** — в Йорданії, Ливані і Сирії — велике стурбування, бо виявилось, що плесо ріки Йордану обнизилось на два до три ярди. Хоча араби мають першорядну військову й господарську розвідку на терені Ізраїлю, проте вони лякаються, чи випадком ізраїльському урядові не вдалося вже тепер засекречено відтягати водопроводами воду з Йордану для наводнювання пустині Неґев.

● **Голляндська княжна Ірина,** яка 29 квітня ц. р. виходить в Римі заміж за еспанського князя Карльоса Вурбонського та яка виявила велику самостійність і рішучість у спорі, що виник з голляндським урядом у зв'язку з її заручинами, заявила у Парижі, що її мати, голляндська королева Юліяна, цілком погоджується з нею та дала їй дозвіл і благословення на її подружжя. Однак вона не має свободи рухів і не всилі приїхати на вінчання своєї доньки — бо противиться цьому голляндський уряд.

● **Комуно - польський диктатор Владислав Гомулка** заявив на зборах Товариства польсько-совєтської приязни, що варта б, щоб т. зв. Варшавського пакту, себто СССР і його сателіти, повели розмови з західніми членськими країнами Атлантійського Союзу на тему „консолідації статусу кво в Европі". Гомулка твердить, що всі европейські держави бажають собі цього — з вийнятком Західньої Німеччини. Все ж польські комуністи не виступають проти Західньої Німеччини так гостро, як це роблять большевики, сподіваючись, що може Західня Німеччина добровільно погодиться на теперішній західній кордон Польщі на Одрі - Ніссі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Світова Виставка в Ню Йорку

22-го квітня відкривається в Ню Йорку Світова виставка. Різні зміни в первісному пляні, які зайшли внаслідок так званих „непередбачених обставин", спричинилися до того, що на день відкриття Виставки не виготовлено ще на 100% всіх павільйонів. Деякі з них будуть готові, як читаємо, щойно за яких два-три місяці. Але й те, що виготовлено до 22-го квітня за п'ять років від моменту, коли зродилась перша думка про цю імпрезу, і насправді за два роки „серйозної" праці — це гігантське діло. Фахівці твердять, що властиво треба посвятити два тижні по 12 годин денно, щоб можна сяк-так познайомитися з 150 павільйонами, чи пак цілими містечками, розкиненими на просторі понад одної квадратної милі. У реклямах проголошується, що Виставка — „для всіх", себто для осіб обох статей, різного віку, всіх можливих рас, різних нахилів та смаків, фахівців прерізних ділянок науки, техніки і мистецтва, сірих відвідувачів і покупців від пам'яткових дрібниць до охочих підписати мільйонові торговельні угоди.

Ідея цієї Виставки постала у зв'язку із 300-річчям Ню Йорку. Тому батьки цього міста переконані, що кругло 70 000 000 осіб, які — за їх сподіваннями — відвідають Виставку, не тратитимуть на неї всього часу свого перебування, а оглядатимуть також Ню Йорк. Очевидно — вжито всіх заходів, щоб всіляко облегшити доїзд автами, автобусами, залізницею і підземкою до Левади Флашінгу, на якій розташувалась Виставка. Але люди здебільша приїздитимуть не для того, щоб томитись, а щоб розважатись. І цю розвагу ділитимуть вони між Левадою Флашінгу і Великим Ню Йорком, зокрема його осередком на Мангеттені. Таке то вже є у всьому світі парадоксальне явище, що постійні мешканці якогось великого міста куди менше знають його аніж приїжджі туристи. Бо автохтони не бачать нічого особливого в крайових і міських особливостях і здебільша тільки принагідно знайомляться з ними. Це й з'ясовує загадку, чому деякі мешканці найгіршої частини такого міста - велетня, як Ню Йорк, дивляться на нього крізь призму знайомих їм із щоденного життя брудних, крикливих вулиць і сорокатої людської маси. Може Світова Виставка дасть поштовх багатьом нюйоркчанам, щоб вони не тільки пізнали шлях до Левади Флашінгу, але й придивились культурним, мистецьким та цивілізаційним атракціям Ню Йорку, що стягають сюди людей з цілого світу.

Як пригадує президент Світової Виставки і головний її організатор, Роберт Мозес, історія міжнародних виставок сягає до 4 000 років перед народженням Христа. Вона найтісніше пов'язана з базаром, ярмарками, з бажанням показати свій продукт і похвалитись ним, як і з бажанням подивитись і щось придбати. З ходом часу і розвитком техніки великі міжнародні виставки перестали бути „сорочинським ярмарком", а стали показом також людських візій та людської фантазії, що сягає в далеку майбутність.

34 держави з усіх частин світу хвалитимуться на виставці в Ню Йорку осягами своєї культури, промислу, техніки. Не буде між ними СССР і його сателітів, бо Державний Департамент поставив розумну передумову для згоди на совєтський павільйон: щоб Москва зобов'язалась влаштувати і в себе таку Світову Виставку, на якій вільно буде кожному влаштувати свої павільйони з експонатами, які кому довподоби. Але такої вимоги Совєти не могли прийняти, бо цим вони виреклися б панування своєї цензури, виреклися б засади — тримати народ у пітьмі незнання, що діється в світі. Світова Виставка на їх відсутності тільки виграє, бо не буде там політичних пропаґандистів.

Москва признається

Ні для кого в світі не є таємницею, що Москва не тільки керує комуністичною диверсією й інфільтрацією в різних країнах світу, але й підтримує грішми та зброєю всі комуністичні перевороти, чи так звані „національно - визвольні революції" в тих чи інших країнах. За кожним новим вогнищем неспокою у світі стоїть Москва із своїми аґентами і військовими місіями, із своїми рублями, рушницями та бомбами.

Не зважаючи на незаперечні факти безпосереднього встрявання большевиків у розвиток „революційних рухів", зокрема у країнах Африки, Південної Азії й Південної Америки, Москва досі вперто заперечувала всі повідомлення, зокрема про її мілітарну допомогу для комуністичних і прокомуністичних рухів в тих країнах. І тільки останнім часом, внаслідок ідеологічних і тактичних розбіжностей з Пейпінґом і у відповідь на комунокитайські закиди, що Совєти занедбують справу „національно - визвольних" революцій, Москва почала виправдуватися перед комуністичним світом і водночас із цим признаватися відкрито до своєї участи в їх керуванні й спрямовуванні.

Характеристичним з цього погляду документом може бути надрукована в московській „Правді" з 12-го квітня ц. р. стаття „проґресистського" сирійського діяча Мухаммеда Рашіда Ашрафа „Совєтський Союз і національно - визвольна боротьба". У цій статті, надрукованій у відповідь на закиди китайських комуністів, що „керівники КПСС протидіють революційній боротьбі інших народів і виконують ролю оборонця колоніялізму і влади неоколонізаторів", подається ряд фактів про „конкретну допомогу" Москви особливо ж арабським країнам. „СССР — стверджується в цій статті, — дав повну підтримку героїчній альжирській революції, доставивши зброю й подав ще іншу допомогу. СССР приймав у себе альжирських борців і військових і цивільних. Деякі з них приїжджали в СССР, щоб удосконалювати свою військову майстерність, інші, щоб вчитися, а ще інші, щоб вилікуватися з ран, одержаних у боротьбі . . . Зараз після одержання незалежности, альжирська армія, виряджена виробленою в СССР військовою технікою, опанувала всю країну". З дальшого переліку в статті виходить, що подібну „матеріяльну й моральну" підтримку подавав СССР і єменській революції, і революції в Омані, і „боротьбі народу" в Адені і що „арабські армії в Єгипті, Сирії, Альжирі та Ємені виряджені могутньою сучасною совєтською зброєю".

Виявлені у статті „Правди" факти мілітарної допомоги Москви для „національно-визвольних революцій" в різних країнах світу були досі не тільки строго засекречувані, але й рішучо заперечувані совєтською пропаґандою, яка твердила, що СССР, якщо й підтримує „національно - визвольні рухи", то тільки морально, що нікому й ніде Совєти ніякої зброї не постачають, що роблять це тільки західні „капіталісти та неоколонізатори" для здушення незалежницьких змагань азійських й африканських народів. Тепер Москва, не зважаючи на свої нібито „мирно - коекзистенційні" залицяння до ЗДА й інших країн Заходу, признається, до того, що вона практикує вже десятиріччями, починаючи від інтервенції в Еспанії, через узброєння Куби ракетною зброєю, підтримування північно- і південнокорейських комуністів. Признається, промовчуючи водночас те, що всю свою допомогу „національно - визвольним революціям" вона подає з чисто еґоїстичних спонук, в намаганні встановити свої впливи, а потім свою імперіялістичну владу над народами і країнами, що визволяються з-під колоніяльного гніту.

Ярослав Курдидик

СТРАТЕГІЯ РОЗТЯГУВАННЯ

Якось так сталося, що день народження „найбільшого сучасного пацифіста" Нікіти Хрущова і поворот Ричарда Ніксона з його „комерційної" поїздки збіглися майже на той самий час і лягли в основу головних вісток американської преси. У зв'язку з тим, що Хрущову стукнула сімдесятка, появилася повінь міркувань: хто то буде його черговим, ще більш „миролюбним" наслідником. Серед численних побажань, звернених на адресу Хрущова, варто пригадати передову статтю популярного нюйоркського часопису „Дейлі Нюз". Після основної його характеристики, як різника Мадярщини та України, царя Росії і десятьох поневолених країн, ворога вільного світу ч. 1, брутального злочинця, якого „модні журналісти" називають „ґуд феллов" у порівнянні з червоними бандитами, що заправляють червоним Китаєм — „Дейлі Нюз" бажає Хрущову „всього найгіршого в день його народження", зазначаючи при тому, що перший секретар ЦК КПСС, як і всі інші комуністи, „буде найкращим тоді, як буде мертвим".

Ніксон, повернувшись із „комерційної поїздки", подав дуже цікаві завваження про те, що діється в світі. З думок і висновків Ніксона виходить, що він залишається й надалі одним із тих „найбільшого калібру" американських знавців політики, які проглянули наскрізь підступну і заплутану гру світового комунізму. Як виходить з його звітування, в цій грі трапляється час від часу Заходові виграти комуністичного „пішака", але Захід затрачує настільки контролю над цілістю ведення гри, що його головні фігури опиняються в загроженому стані, а то й пропадають через брак ініціятиви і відваги.

Після другої світової війни Москва ставила і ставить за передумову „остаточної злагоди" із Заходом розв'язання НАТО, СЕАТО, СЕНТО і повну ліквідацію американських військових баз, які оточують з усіх боків СССР. Якими дошкульними вони мусять бути для Москви вистачить пригадати, що тільки одна большевицька база на Кубі із невеликою кількістю ракет вимагала від ЗДА не тільки повної перебудови оборонної стратеґії, але й додаткового змобілізування сил, щоб спаралізувати ту затію. І тому в звітуванні Ніксона пролунала гостра пересторога — перестати обманювати американське громадянство безпідставним твердженням, що сварня між Москвою і Пейпінґом до такої міри послабила їхню розгінну силу, що вони готові стримати свій наступ на вільний світ.

Ніксон ствердив, що війна у Південному В'єтнамі доти не матиме виглядів на успіх, поки ЗДА не відважаться поширити її на території так званих „санктуарних країн" — Північного В'єтнаму, Ляосу і Камбоджі. Щойно тоді, заявив цей сміливий політик, коли ми проб'ємося у глибоке вороже запілля і знищимо бази в'єтконґського постачання, ми зможемо сповільнити цю кошмарну комуністичну війну, а потім її в цілості виграти.

Адже ж це ясне, як білий день, що основна ціль і Кремлю і Пейпінґу — послаблювати позиції Заходу всюди, де лише можна. Для цього, як писав коментатор Д. Елсоп, комуністи вживають „пневматичних помп", які при мінімальних затратах висмоктують з ЗДА кожного року мільярди долярів. Для прикладу Елсоп наводив американську закордонну допомогу, основна мета якої спиняти комуністичний наступ: вона не обмежується тими сумами, що їх формально схвалюють законодавчі власті, — вона насправді удвоє чи втроє більша. Тут треба враховувати в першу чергу постійну модернізацію всієї зброї, яку Америка мусить розбудовувати, щоб не залишитися позаду ворогів, щоб бути у постійному поготівлі.

Ведучи малі льокальні війни, комуністи не перестають горлати у своїй пропаґанді, що Москва за „мир і коекзистенцію". Деякі американські журналісти твердять, що СССР не вів ніколи одвертої війни з Америкою, а зброю, яку він має, тримає тільки для оборонних цілей. Для прикладу наводиться факт, що большевики, починаючи від 1917-го року, від часу, коли прийшли до влади, завжди намагалися уникати великої війни. Большевики пішли були навіть на злагоду з Гітлером, щоб її уникнути.

Можна з цим частинно погодитися. Це факт, що большевики воліли розпутувати малі війни, зв'язані з меншим ризиком, як у Кореї, в Південній Азії, на Близькому Сході чи в Конґо. Крім Мадярщини та Східньої Німеччини, де большевики здавили повстання, не відважилися вони ніде інде на „чоловий зудар" із Заходом. Такий факт можна пояснювати поперше тим, що Москва має головним чином суходільні війська для звичайної, а не нуклеарної війни, у якій большевицька переважаюча людська сила могла б відіграти вирішну ролю, а подруге тим, що вона попросту боїться зустрітися з такою жахливою дійсністю, як це було в 1941-му році в зударі з Німеччиною, — катастрофою, з якої врятувала Совєтський Союз божевільна політика Гітлера і американський „ленд-ліз" . . .

Не зважаючи на позірну передишку, Москва веде в величезним насиленням потаємний наступ проти вільного світу на всіх відтинках, де може добитися хоч би найменшого успіху. Большевики готові навіть тут і там поступитися на один-два кроки для того тільки, щоб ударити десь в слабшу західню позицію, у Південній Америці, Европі, в Азії або Африці. Москва, як слушно твердять західні фахівці, почала переставлятися на стратеґію розтягування свого наступу — із тижнів на місяці, з місяців на роки. До цього причущує її передусім глибока економічна криза, а далі — гострий політичний конфлікт з Китаєм, який назрівав довгі роки, але прорвався назовні щойно останнім часом. Очевидно, що ця большевицька тактика змінюється відповідно до коньюнктури. Як приклад, варто навести повну контроверсію з Берліном і Кубою, яка триває роками без будь-якого вигляду на зміну.

Тим часом усякого роду „злагоді" з Москвою намагаються сприяти деякі англосаксонські пацифісти - інтелектуалісти, щоб втекти від дійсности і створити фікцію, що вже наблизився той момент, коли ввесь світ „відмовиться від війни". Вони радять перестати страшити світ катастрофою, яка „проминула", а зайнятися „нормальними, позитивними і творчими справами" загального розбудування добробуту. Словом, закликають до повної духової демобілізації і пасивного очікування на те, щоб комунізм підсилився і „угробив" цілий світ.

Іван Білоус

ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Дуже багато написано в нашій пресі й сказано про обов'язки батьків і, здається, дуже мало можна до того додати. Однак завжди треба підкреслювати, що в наших обставинах батьківський дім є найважливішим чинником у співпраці з виховними установами. Тому, що не всі батьки можуть або хочуть виконувати свій обов'язок, великий тягар праці спадає на школи і молодечі організації. Обов'язком їх є навчити нашу молодь рідної мови, історії, географії і культури українського народу, виробити в неї українське патріотичне серце.

Це велике завдання можуть в цілості виконати школи українознавства або, як ми їх популярно називаємо, рідні школи. І те, що донині велика частина молоді задержалась при нас, треба завдячувати українознавчим школам. Такого роду школи, з одинадцятирічним навчанням і матурою, дають молоді систематично впорядковане знання українознавчих предметів і вповні вив'язуються із свого завдання, коли при цьому допомагає їм батьківський дім. Школи українознавства не лиш вчать але також звертають велику увагу на виховання, охороняючи цим нашу молодь від злих впливів, на які багата американська вулиця.

Зараз по приїзді нової еміґрації до ЗДА наші передові люди, а передусім патріотичне вчительство, усвідомили, яка роля жде їх супроти залишеної Батьківщини, і рішилися, поза працею на життя, — працювати для нашої молоді. Ці люди закладали — часто в дуже неприятливих обставинах — школи українознавства, і нині, по більше як десятьох роках праці, ми маємо понад сорок цих шкіл з приблизно вісьмома тисячами учнів. Велика більшість шкіл українознавства підлягає Шкільній Раді при УККА, яка опрацьовує підручники та інші посібники, перевіряє через своїх інспекторів працю шкіл, влаштовує педагогічні конференції.

Школи українознавства містяться в своїх або чужих шкільних будинках, і ми можемо сміливо сказати, що вони є нормальними школами, які відповідають своїм завданням, тільки із зменшеним часом навчання. Одначе, як виявляє статистика, лише мала частина наших дітей ходить до шкіл українознавства, а решта, через злі обставини, а часто з байдужности батьків, залишається поза цими школами. Матеріялізм і байдужність батьків, а часом і втеча їх від своєї громади роблять дітей безбатченками.

Праця в школах українознавства дуже тяжка, бо ці школи добровільні, і часто учні не роблять собі нічого з того, коли не мають добрих поступів в науці, не зважаючи на віддану працю вчителя. Але все ж, якщо учень ходить одинадцять років до школи, то він виносить з неї поважне знання українознавства, що йому в житті придасться навіть під матеріяльним оглядом. Як вище сказано, не всі наші діти ходять до українознавчих шкіл, уважаючи для себе за кару вчитися в суботу. В нашій науці ми не забуваємо про наші обов'язки супроти прибраної батьківщини, і стараємось вщепити в серця учнів засади доброго громадянина Америки.

Українознавчі школи самі себе оплачують, — фонди на їх утримання приходять з оплат за навчання і прибутків з імпрез. Опікуни шкіл платять іноді великі суми за винайм заль в чужих школах, бо свої, часом, замикають перед нашим шкільництвом свої брами. Вчителі українознавчих шкіл свідомі недотягнень, які потребують поправи, і стараються в міру своїх сил це робити. На жаль наші школи мають дуже мало моральної помочі збоку громадянства і організацій. Виховання нашої молоді вимагає праці всієї нашої спільноти. З кожним роком слабші щодо знання української мови учні приходять до шкіл, тому заходить потреба частішої зміни підручників.

Рідношкільне вчительство не боїться критики, а коли вона доброзичлива, радо її приймає. В останніх місяцях появились в нашій пресі критичні статті, які виглядали як нагінка і подавали неправдиві інформації про працю вчительства, хоч самі автори цих статтей в українознавчих школах не працюють.

Один автор заявляє, що в наших школах працює забагато старих учителів. Вчительське звання, як кожне інше, має в своїх рядах молодих і старших працівників. Старше вчительство зорганізувало в Америці наші школи і успішно їх веде, а приріст молодих сил дуже малий, і це створює загрозливий стан. Якщо так піде далі, то незадовго будуть в школах учні, але не буде кому їх вчити. Шкільна Рада влаштовує дворічні педагогічні курси для підготови молодих учительських сил, але зголошуються на ці курси старші вчителі, як це було цього року в Шикаґо. Добре зробили б наші критики, якби вони в своїх статтях заохочували молодих людей підготовляти себе до праці в школах. Наші школи запрошують часом до праці осіб, що не мають педагогічної освіти, але це особи інтеліґентні, правники, інженери, теологи, і вони вповні дають собі раду. Є ще поза школами певна кількість учителів, але вони чомусь не спішаться до педагогічної праці в школах.

Як працюють українознавчі школи і які осяги вони мають, може сказати тільки той, хто в тій школі довший час працював, і то замало знати одну тільки школу. Кажуть, що більшість учнів ходить до наших шкіл з примусу. А чи американська школа не є для дітвори примусом і чи то знижує її вартість? Один критик заявив: „Учителі, перемучені заробітковою працею в фабриках, не мають енергії, терпеливости й захоплення для досягнення мети". Тут треба ствердити, що більшість рідношкільного вчительства не працює по фабриках фізично, а якщо й є такі, що працюють, то всі вони люблять своє звання і вчителюють не для заробітку, а з любови до нашої молоді. Праця в школі не належить до легких, і ми, що знаємо фізичну працю, запевняємо, що вона не виснажує й не нищить так нервів, як праця в школі.

Я був минулого року представником Шкільної Ради при складанні матури в українознавчій школі Т-ва „Учительська Громада" в Шикаґо і з великим вдоволенням міг ствердити, що школа осягнула призначену мету.

„Стара метода — нові методи". Ми, старші вчителі, пережили багато різних метод і твердимо, що кожна метода, нинішня чи вчорашня, добра, якщо вона легко і скоро провадить до цілі. Наші учні з рідних земель або таборових

(Закінчення на стор. 4)

Джансон закликає не збільшувати цін

Вашингтон. — Президент Джансон на пресовій конференції 18-го квітня закликав промисловців втримувати ціни на товари на теперішній висоті, а в деяких промислах повинно бути зменшення цін. Президент сказав, що він сподівається, що кожний промисловець здає собі справу з того, що він повинен допомагати урядові не допустити до інфляції, бо це є і в інтересі кожного промисловця, щоб була тривка валюта, бо тоді тривкими є прибутки. Президент казав, що уряд не має права змусити промисловців до зменшування цін на товари, але уряд хоче бути тим, що заохочує бизнесменів стримувати інфляцію та збільшувати продукцію і прибутки в дійсності, а не тільки на папері, коли числа прибутків зростають, але фактична вартість прибутків не збільшується внаслідок інфляції. Президент заявив, що уряд відповідно інформує і світ праці про те, що інфляція найбільше вдарила б по робітниках, які мають тільки заробітні платні і з них мусять жити. Президент остерігав і робітників і працедавців, що страйк на залізницях спричинив би 7,000,000 безробітних та зменшення крайової продукції на 15 відсотків, небезпеку для здоров'я громадян цієї країни та збільшення цін на товари в цілій країні. Президент висловив надію, що прийде до порозуміння без страйку на залізницях, і відмовився сказати, що уряд зробить, коли таки загрожуватиме вибух страйку.

Лука Луців

Т. ШЕВЧЕНКО — СПІВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ СЛАВИ І ВОЛІ

(33)

Шевченко кликав до таких славословів в „Холодному Яру":

> Дуріть себе, дуріть дітей
> Та не дуріть Бога.

„КАВКАЗ"

> Не скує душі живої
> І слова живого.
> Не понесе слави Бога,
> Великого Бога.
>
> („Кавказ", 1945)

Цю поему написав Шевченко в Переяславі 18 листопада 1845 і присвятив її своєму другові Якову де-Бальмену, який згинув на Кавказі, бо Росія саме тоді „визволяла" вільні ще кавказькі народи. Поет узяв за мотто до цієї поеми слова Іеремії: „Хто дасть у голову мою воду і очам моїм джерело сліз,щоб я день і ніч плакав за тих, що їх побито". Шевченко оплакував свого приятеля, який склав своє молоде життя „не за Україну, а за її ката". Цим катом був московський цар Микола І, який поневолював народи і саме тоді старався завоювати Кавказ, якого по-геройськи обороняв славний вождь кавказців Шаміль.

Поет, зворушений смертю друга, вилив свій жаль за ним у цій поемі, що є яскравим новим оскарженням московського імперіялізму, який, поневолюючи народи, говорить про їх визволення. Так було за Миколи І, так було за Сталіна і так є й тепер.

> Просвітились! Та ще й хочем других просвітити,
> Сонце правди показати сліпим, бачиш, дітям!

Поема „Кавказ" має всього 178 рядків, але слова вибухають в ній наче лява з вулькану, вдаряючи в ту Москву, яка знає,

> Як і тюрми мурувати, кайдани кувати,
> Як їх носить, і як плести кнути вузлуваті.

У першій частині поеми Шевченко наводить міт про Прометея, грецького півбога, який вкрав з неба вогонь, щоб допомогти людям жити на землі. За це найбільший грецький бог, Зевс, важко його покарав на Кавказі. В цій частині згадує поет і християнського Бога, жалуючися йому, що „правда наша п'яна спить", а „кати знущаються над нами". Шевченко вірить, що кінець-кінцем таки

> Встане правда, встане воля, і Тобі одному
> Поклоняться всі язики во віки і віки.

В другій частині поеми, найбільшій, гостра сатира на Росію та її режим, яка може бути і тепер актуальною, бо і Москва комуністична хвалиться перед цілим світом, що в неї усе найкраще. В кінці поеми є, як ми вже зазначали, згадка про Якова де-Бальмена.

В міті про Прометея поет хотів пригадати українським читачам, що прагнення людини до волі постійне, воно було у стародавніх греків, які вірили в Прометея, воно було й за часів Шевченка, коли царська Росія поневолювала кавказькі народи. Орел розбиває серце Прометея „та не вип'є живущої крови", бо воно „знову оживає і сміється знову".

Пан Біг забув про кривду, що діється на світі, „правда наша п'яна спить", „кати знущаються над нами". Але поет не втрачає надії і вірить, що „встане правда".

> За горами гори, хмарою повиті,
> Засіяні горем, кровію политі.

Отам Москва нищить волю, не жаль їй муштрованих людей, які гинуть в боротьбі за імператора, за „гончих і псарів, за батюшок-царів". Та поет не їм співає славу. Він пише:

> І вам слава сині гори, кригою окуті.
> І вам, лицарі великі, Богом не забуті.
> Борітеся — поборете, вам Бог помагає!
> За вас правда, за вас слава
> І воля святая!

Ю. Івакін присвятив поемі „Кавказ" увесь четвертий розділ (ст. 119-154) в книзі „Сатира Шевченка". Порахувавши рядки поеми, він ствердив, що Шевченко в цьому творі багато місця присвятив „темі викриття релігії, яка глибоко його хвилювала" (ст. 150). Про це пише він так:

„Зрозуміло, Шевченко не народився закінченим атеїстом. На ранньому етапі свого духовного життя він міг у якійсь мірі поділяти релігійні забобони . . . Період „трьох літ" — час бурхливого ідейного розвитку Шевченка — був і часом становлення його антирелігійних поглядів. Саме в ці роки поет починає розуміти зв'язок між релігією і політикою, церквою і панівним класом. „Кавказ" відбив той етап його ідейного розвитку, коли поет переоцінював мнимі духовні цінності християнства. Звідси проникливий ліризм цих філіппік проти релігії" (ст. 151).

Але сам Івакін в нотці на цій самій сторінці зазначає, що „Шевченків атеїзм явище більш складне і суперечливе, ніж звичайно про нього пишуть", бо навіть в „Неофітах" (1857), як і у „Варнаку" (1858), можна несподівано почути ноти християнського всепрощення, взагалі глибоко ворожі революційній музі Шевченка".

Подібно пише й Кирилюк в книзі про Шевченка:

„У „Кавказі" Шевченко викриває в іронічних рядках лицемірність християнства в цілому: „Читаєм божії глаголи... ми християни . . . ми настоящі християни" (ст. 207).

Івакін наводить такі Шевченкові слова: „коли одпочити ляжеш, Боже, утомлений. І нам даси жити!" І після цього мусить додати:

„Треба сказати, що сама критика (Шевченком — Л. Л.) релігії . . . набирає своєрідної „релігійної" форми. І справа тут не тільки у специфіці художніх образів монолога, а й у незрілості Шевченкового атеїзму на даному етапі ідейного розвитку письменства (що відбилося на рядках: „Не нам на прю з Тобою стати! Не нам діла Твої судить", „Ми віруєм Твоїй силі і духу живому" та ін.).

І Івакін і Кирилюк своїм писанням про „зрілий" чи „незрілий атеїзм" Шевченків у „Кавказі" тільки відтягають набік важливішу проблему цього твору, а саме проблему московського імперіялізму. Івакін ось так подає зміст „Кавказу": „Кавказ" фактично являє собою розгорнутий ліричний монолог, при чому монолог переважно „звернений". За винятком рядків 1-18 і 38-56 авторська мова послідовно звернена — до Бога, до народів Кавказу, до правлячого класу, до Христа, знову до кавказців, до де Бальмена" (ст. 123).

Про засуд Шевченком московського імперіялізму Івакін нічого не згадує. Він довго обговорює справу жанру, в якому написано „Кавказ", але нас мало цікавить, чи це є „поема", „політична ода" чи якась інша „викривальна ода" (ст. 122-126), бо й сам Івакін вкінці мусить ствердити, „що все це сказане не дає, проте, підстав твердити, що „Кавказ" — це українська викривальна ода, створена під безпосереднім впливом російської одичної традиції" (ст. 127). То нащо ж тоді писати про Державіна, Радіщева, Капніста та інших, аж до „Скифів" Блока та „Оди до революції" Маяковського?

Кирилюк признає, що „Шевченко в цьому творі виявив глибоке співчуття гнобленим народам Кавказу". Але негайно ж після цього він „вияснює" це своє ствердження, щоб хтось не подумав, що і тепер комуністична Москва гнобить чужі народи так само, як це робила Москва за Миколи І. Кирилюк поправляє Шевченка і „усправедливлює" перед теперішньою Москвою, яка панує над кавказькими народами. Він пише:

„Звичайно, відобразити історичні події в усій їх складності Шевченко не міг. В „Истории СССР" читаємо: „Національно-колоніяльна політика царизму по відношенні до територій Кавказу, які приєдналися або були підкорені, не вичерпує, звичайно, всієї складної історії життя його народів у цей період. Антинародну політику царського уряду не можна змішувати з проблемою спілкування народів. Не зважаючи на гнобительську політику царизму і всупереч їй, у ті ж роки розвивався інший, паралельний процес, — процес економічного, суспільного та культурного зближення народів Кавказу з російським народом" (ст. 205).

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ВІДБУВСЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КУРС УНСОЮЗУ

Філядельфія. — Минулої суботи і неділі 18 і 19 квітня 1964 тут у приміщеннях Українського Горожанського Клюбу відбувся Секретарсько - організаційний курс У. Н. Союзу, в якому взяли участь секретарі та організатори 14 Відділів. На курс прибули також голови двох сусідних союзових округ, а саме Іван Зазворський з Алентавну та Емануїл Притула з Балтимору. На курсі були приявними також головні радні Олена Штогрин і Іван Одежинський.

Курс відкрив голова округи Степан Гавриш, який на переміну з головою Котрольної Комісії УНСоюзу д-ром Володимиром Ґаланом кермували курсом. Викладачами курсу були Ярослав Падох, гол. секретар УНСоюзу та його асистент Володимир Сохан. В програму курсу ввійшли організаторський та секретарський вишкіл. Учасники курсу познайомилися з родами забезпеченевих грамот, що їх має УНСоюз та з методами забезпечування, тобто здобування нових членів, їх оформлення і обслуги. Окремо проходили курсанти причини не забезпечення великої кількости українського громадянства, яке ще досі не доцінює життьового забезпечення в тій мірі, що ціла американська суспільність. Відділові секретарі вивчали на курсі ведення своїх обов'язків, виповнювання всіх союзових друків та сумлінної обслуги членів своїх Відділів. — Доповідь про національне значення УНСоюзу в минулому та сучасному виголосив д-р В. Ґалан.

Збори Комітету Відділів УНСоюзу Нюйоркської округи

В четвер 16-го квітня ц.р. відбулися збори відділів УНС Нюйоркської округи зі слідуючою програмою:

1. Роздача нагород-медалі ім. пок. редактора о. Григорія Грушки.
2. Справа неактивних відділів на терені Ню Йорку.
3. Поїздка до Вашингтону на відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові.
4. Секретарські курси для секретарів УНС нашої округи.

Щодо першої точки, себто роздачі медалі заслуженим секретарям та іншим організаторам за рік 1963, рішено 8-го травня ц.р. зробити в Народнім Домі прийняття, на якому Головний Уряд УНС роздасть медалі.

Справу неактивних відділів рішено обговотири 22-го травня ц.р. на зборах всіх урядовців тих відділів.

В справі подорожі до Вашингтону 27-го червня ц.р. рішено порозумітись з Діловим Комітетом в Ню Йорку та оголосити в „Свободі", де можна буде дістати квитки на автобус. Квитки, за інформаціями одного з присутніх, мають бути в крамницях Арка, Еко, Самопоміч та в Дністрі (домівка). З тою справою одначе треба зачекати, бо Діловий Комітет в цій справі не має ще точних інформацій.

Четвертою точкою нарад була справа курсів для секретарів відділів УНС в Ню Йорку. В тій справі після дискусії рішено такі курси влаштувати в суботу 6-го червня ц.р., але це буде залежати від того, чи члени Головного Уряду, які в тих курсах беруть активну участь, будуть на той день вільні.

Марія Демидчук

Українська хроніка

● Історично - філософічна Секція НТШ влаштовує наукову Конференцію для вшанування 25-річчя проголошення самостійности Карпатської України. Конференція відбудеться в суботу, 25-го квітня 1964 р. в год. 6-ій веч. в Українському Інституті Америки, 2 Схід 79 вулиці в Ню Йорку. У програмі конференції, що її відкриє проф. д-р М. Стахів, передбачені доповіді: проф. д-р П. Стерча — „Українська справа в міжнародній політиці в р. 1938-39"; д-ра В. Шандора — „Праця Представництва Карпатської України в Празі".

● Інститут Шевченкознавства УВАН у ЗДА влаштовує в суботу 25 квітня ц. р. пленарну конференцію, присвячену 150-річчю з дня народження Т. Шевченка. У програмі конференції, що відбудеться о год. 7-ій веч., в будинку Академії при 206 Вест 100-а стріт у Ню Йорку, передбачені доповіді д-ра Осипа Кравченюка „Шевченкіяна в ЗДА і в Канаді" і д-ра Олекси Повстенка „Церква Різдва Христового у Києві на Подолі". Доповідь буде ілюстрована діяпозитивами.

● Чергова зустріч членів Клюбу Круглого Стола відбудеться в четвер 23 квітня 1964 р. о год. 7-ій веч. в новому приміщенні — Вілкі Білдінґ при 20 Вест 40-а вулиця (коло Публ. бібліотеки). У програмі зустрічі дискусійний панель на тему „Вклад наддніпрянців і Галичан у визвольну боротьбу". В панелі беруть участь: В. Андрієвський, С. Процюк, О. Ревюк, Л. Чикаленко і Р. Хом'як. Члени Клюбу можуть запрошувати гостей.

Українська Вільна Академія Наук у США
ІНСТИТУТ ШЕВЧЕНКОЗНАВСТВА
ПЛЕНАРНА КОНФЕРЕНЦІЯ
присвячена
150-РІЧЧЮ НАРОДЖЕННЯ Т. ШЕВЧЕНКА
ДОПОВІДІ:
Д-р Осип КРАВЧЕНЮК: „Шевченкіяна в Сполучених Штатах Америки і Канади".
Д-р Олекса ПОВСТЕНКО: „Церква Різдва Христового у Києві на Подолі".
Доповідь буде ілюстрована діяпозитивами.
Конференція відбудеться в суботу, 25-го квітня 1964 року о 7-ій год. веч. в будинку Академії: 206 W. 100th St., Н. Й.

Українська Вільна Академія Наук у США
ВАДИМ КІПА
піяніст
ТВОРИ БЕТГОВЕНА, ШОПЕНА та В. КІПИ
НЮ ЙОРК
Неділя, 26-го квітня ц. р., год. 7:15 веч.
VOCATIONAL HIGH SCHOOL AUDITORIUM
240 Second Avenue (між 14 і 15 вул.)

Об'єднання Мистців Українців в Америці
ВІДДІЛ в НЮ ЙОРКУ
ВИСТАВА КАРТИН
КЛИМА ТРОХИМЕНКА
ВІДКРИТА
в СУБОТИ і НЕДІЛІ від 26 КВІТНЯ до 10 ТРАВНЯ
в залі ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО КЛЮБУ
149 2nd Avenue New York, N. Y.

Увага! УКРАЇНЦІ м. НЮ ЙОРКУ й ОКОЛИЦІ! Увага!

Організації Українського Визвольного Фронту в Ню Йорку
— влаштовують —
в неділю, 26-го квітня 1964 р.
о годині 5-ій по пол.
У ВЕЛИКІЙ ЗАЛІ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
140 2-га Аве. в НЮ ЙОРКУ

ВІЧЕ

ДОПОВІДЬ НА ТЕМУ:
УКРАЇНА І ЕМІҐРАЦІЯ
виголосить відомий український діяч і науковець
Д-Р МИХАЙЛО КУШНІР
з Вашингтону

З огляду на важливість цієї доповіді та загальнонаціональний характер, в якій прелеґент виявляє в деталях сучасний стан в Україні та стан загальної української справи у вільному світі, закликаємо все Громадянство до як найчисленнішої участі.

НЕДІЛЯ, 26-го КВІТНЯ 1964
Год. 2:30 по пол.

РІШАЛЬНІ
ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ
за 3-тє місце АФЛ

Площа:
IRONBOUND FIELD
Вілсон Еве., Нюарк
(Downtown)

УСТ Чорноморська Січ — Boston-Italians
Нюарк, Н. Дж.
Передзмаг: год. 1-ша по полудні
Обидві дружини виступлять в скріплених складах.

Замість квітів на могилу
Друга ВАСИЛЯ
пересилаю 10.00 долярів
на НТШ у Сарселі.
І. ФЕДИШИН

ЛІТ. МИСТ. КЛ. НЮ ЙОРК. **Субота 25 квітня, год 7:30 веч.**

КОНЦЕРТ
ЮРІЙ БОГАЧЕВСЬКИЙ, БАРИТОН
ПО ПРИЇЗДІ З ЕВРОПИ
Jun. Hi-School Ave. "B" & 5 St. КВИТКИ: АРКА, ЕКО, СУРМА

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ

ЗАЛЯ
Junior High School
Avenue "B" — NEW YORK, N. Y.

СУБОТА,
9-го травня 1964 р.
Початок о год. 7-ій веч.

24. ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ЯРМАРОК
на який завітає
ВЕСЕЛИЙ ЛЬВІВ
з БОФАЛО і ФІЛЯДЕЛЬФІЇ
У СКЛАДІ:
Ірена ЛАВРІВСЬКА, Марія ЛИСЯК, Юрій ЛАВРІВСЬКИЙ, Ярослав ПІНОТ-РУДАКЕВИЧ
Акампаньює Марія ЦІСИК
Літературний керівник Олег ЛИСЯК
РЯДИ НУМЕРОВАНІ
Квитки — АРКА, ЕКО, ГОВЕРЛЯ

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ в НЮ ЙОРКУ
КІНЦЕВІ ПОПИСИ

Субота, 25-го КВІТНЯ 1964 р.	П'ятниця, 8-го ТРАВНЯ 1964 р.	Неділя, 24-го ТРАВНЯ 1964 р.
год. 4-та по пол.	год. 7-ма веч.	год. 7-ма веч.
ПІДГОТОВЧІ І, ІІ, ІІІ НИЖЧІ РОКИ	IV НИЖЧІ, СЕРЕДНІ і ВИЩІ РОКИ	IV НИЖЧІ, СЕРЕДНІ і ВИЩІ РОКИ

Участь беруть кляси ФОРТЕПІЯНУ, СКРИПКИ, ВІОЛОНЧЕЛІ, СОЛЬОСПІВУ, МИСТЕЦЬКОГО СЛОВА, МИСТЕЦЬКОГО ТАНКУ, ДИТЯЧИЙ ХОР і СМИЧКОВА ОРКЕСТРА.
Заля УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ в НЮ ЙОРКУ

Платне пол. огол. *Paid Pol. Adv.*

УКРАЇНСЬКИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ КОНҐРЕСМЕНА ФІГЕНА — КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

запрошує всіх Українців — громадян ЗДА, що є мешканцями 20-го Дистрикту Огайо й повіту Куяґоґа, на

УКРАЇНСЬКЕ ДЕМОКРАТИЧНЕ ВІЧЕ

що відбудеться

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26-го КВІТНЯ 1964 РОКУ, О ГОДИНІ 2-ій ПО ПОЛУДНІ

в залі

Parma Memorial Hall

Ridge Road & Ridgewood Drive, PARMA 34, Ohio

Америка потребує мудрих і ідейних політиків! Тому, дня 5-го травня всі Українці Клівленду голосують за

Конґресменом ФІГЕНОМ

Член Конґресу від 1942 року і Предсідник Підкомісії Іміґрації і Горожанства

Привітальну промову виголосить:
мер міста Парми, Достойний ДЖЕЙМС В. ДЕЙ

Головними промовцями будуть:

Д-р Михайло С. ПАП — Професор Джан Керролл Університету
Йосип ЛИСОГІР — Головний Предсідник Українського Народного Союзу
Степан ВІХАР — Головний Радний Українського Робітничого Союзу
Алберт С. ПОРТЕР — Голова Екзекутиви Демократичної Партії повіту Куяґоґа

ХВАЛЬНА УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО КЛІВЛЕНДУ!
В Шевченківському Ювілейному Році пам'ятаймо про клич Дмитра ГАЛИЧИНА:
„ПРАЦЮЙМО ДЛЯ ДОБРА АМЕРИКИ І ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ"!

ЗА КОМІТЕТ:
Михайло ЗАДЕРЕЦЬКИЙ, *голова*
5555 Broadview Rd., Cleveland 34, Ohio, Phone ON 1-7159

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ у „СВОБОДІ"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи назустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного Великоднього числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціни оголошень.

1 цаль через 1 шпальту	$ 3.00
1 цаль через 2 шпальти	5.00
2 цалі через 2 шпальти	10.00
3 цалі через 2 шпальти	15.00
4 цалі через 2 шпальти	20.00
5 цалів через 2 шпальти	25.00
6 цалів через 2 шпальти	30.00

та в інших розмірах.

Треба сподіватися, що загал нашого Громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям та знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди наврядчи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

Зголошення святочних побажань, РАЗОМ З ГРОШОВОЮ ОПЛАТОЮ, залежно від величини оголошення надсилати до:

За старим стилем до 25-го КВІТНЯ ц. р.

"SVOBODA" — 83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Імпреза гідна великої річниці

1-го березня Клівленд гучно святкувало 150-ліття народин Тараса Шевченка. А в навечер'я тієї днини, в віддалі кільканадцяти вулиць, в залі Парма Сейвінґс Компані, клівлендські пластуни тихо спалювали морґедж за куплений 1957 р. й дотерміново сплачений у цьому ж українському банку Пластовий Дім.

Бадьоро, тріюмфально звучав голос голови Управи Пластового Дому, проф. Леонида Бачинського, коли він ділив довжну грамоту на дві половини (одну залишаючи для спалення, на окремій імпрезі, пластовій молоді.

Було врочисто і зворушливо, як на естраді місцева пластова верхівка, під почесним головуванням сідоглавої пані Мриц, запалила душі учасників грів великий вогонь віри у власні сили, що можемо щось довести до успішного кінця. Навіть покійний Сірий Лев, з портрету на стіні, щасливо усміхався і, здавалося, простягав свої руки, щоб погріти їх на „вогнику віри" й переконатися, чи і справді йому не прийдеться переноситися зі своєї „кімнати-музею Сірого Лева", в цьому Пластовому Домі.

Настрій зростав із тим, як представники організацій складали побажання і пожертви. Новий голова клівлендської ООЧСУ, д-р І. Подриґула, говорив так сердечно, якби він був урядуючий голова Пласту, а голова СУМА — Парма, Р. Стахур візвав пластову лолодь до „шевченківських змагань" (змагу в шевченкознавстві) з сумівцями... Значить, може в нас бути й так! — співдія в дусі Шевченкових вимог („будьте люди!" — „обніміте найменшого брата!")

На другий день учасники цієї скромної імпрези з чистим серцем віддавали поклін пророкові України і присягати перед ним показати, „що ми браття з козацького роду".

В антрактах обильної перекуски йшла весела частина програми, під час якої вічно юний Микола Кавка сервував приявним дотепний „бігос друкарських помилок", а молода Ліда з Волчуків Голіян пародію — дійство про Пластовий Дім Клівленду, вбрану у форму старогрецької мітологічної драми з Олімпу, вдарила приявних таким знанням матеріялу і психології, а далі таким великим талантом зображення, що було б направду шкода, якби ця надійна сила не вийшла з вузьких рямців принагідної ужитковости на ширші води.

Дай, Боже, щоб цей виступ юної авторки був стартом її справжньої літературної творчости! Тоді цей скромний вечір був би тим пам'ятніший — тим гідніший навечер'я великих Шевченкових роковин.

О. Гайський

Перед концертом Юрія Богачевського в Ню Йорку

В суботу, дня 25-го квітня 1964 р. в залі Джуньйор Гай Скул при Евню Б виступить з самостійним концертом перший раз після завершення своїх студій в Европі співак Юрій Богачевський (баритон).

Ім'я Юрія Богачевського не нове для української публіки в Америці. Ще перед своїм виїздом до Італії молодий співак виступав з реситалями по більших центрах українського поселення в Ню Йорку, Філядельфії, Торонті, Клівленді, Дітройті, Шикаґо, Скрентоні, здобуваючи заслужено прихильну оцінку наших музичних рецензентів та великий успіх у публіки.

Під час перебування Ю. Богачевського в Італії його голос звернув увагу знавців вокального мистецтва. Він продовжував свої студії у визначних італійських майстрів Кандія, Малятести, Каваніля в оперовій ш,колі при Римській Опері. Одночасно з тим влаштовує самостійні концерти в Римі, Пізі та виступає в приватних сальонах місцевої аристократії на запрошення княгині Волконської та Іванчі. Беручи участь в таких імпрезах перед вибраною публікою, Богачевський не забуває інформувати чужинців про Україну та її культурні надбання. Визначною подією в мистецькому житті Богачевського була його угасть як співака - соліста під час першої папської Служби Божої слов'янсько - візантійського обряду в приявності Папи Івана XXIII у Ватикані. Цю небуденну подію широко відмітила італійська преса.

З Італії наш співак переїхав насамперед до Німеччини, де виступав декілька разів у радіових авдиціях у Кельні та Дюссельдорфі. Після цього перебував у Відні, де нашим співаком заопікувався відомий віденський музик проф. Фердінанд Ґроссман. Захоплений голосом, Ґроссман прийняв Богачевського під свій протекторат ,уділюючи йому безплатно лекцій. Крім занять з Ґроссманом Ю. Б. працював з дириґентом Віденської Опери Максом Кундеґрабером та з Лілі Кундеґрабер. За рекомендацією Ґроссмана наш співак переїхав до Зальцбурґу на спеціяльні курси для завершення вокальних студій, що відбуваються при „Моцартеум" під час зальцбурзьких фестивалів. Після відбуття цих курсів Богачевський виступав з концертами в Швайцарії (Цюріх, Женева) та брав участь в оперових виставах у Німеччині.

Спів — це прекрасне та приманливе мистецтво. Одначе шлях до його завершення доволі довгий. Багато адептів зневірюється в свої сили вже на початку цього шляху; інші знову падуть жертвами самозалюблености та пропадають посеред шляху. Тільки талановиті одиниці, що невпинно змагають до цілі, озброєні почуттям здорової самокритики доходять до мети. І саме такою одиницею треба уважати Юрія Богачевського.

Українська публіка щиро вітала появу молодого співака перед його виїздом до Европи. Вона нетерпляче очікує тепері його виступів після повороту з Европи тим більше, що молодий співак плянує на осінь низку концертів спільно зі своєю дружиною, відомою нашою танцюристкою Ромою Приймою.

Накінець слід відмітити, що в програму концерту крім західньо - европейських творів Ю. Богачевський включив твори сучасних українських композиторів.

Ігар Соневицький

Мисливсько-Рибальське Т-во в Дітройті

Довгі роки багато наших любителів полювання і риболовлі на терені стейту Мишиґен проявляли індивідуальну діяльність меншими гуртками чи поодиноко — не зорганізовані в товариство. Вже від кількох років велися розмови про конечність заснування товариства на терені Дітройту.

За почином укр. лісників, мисливців і рибалок відбулися Ініціятивні Сходини 17-го лютого в приміщенні Мишиґенської Ліґи.

Інж. Ярослав Зубаль привітав присутніх мисливців і рибалок, а особливо вшанував почесного гостя сеньйора укр. лісників у Дітройті надл. Теодора Грабовенського, якого вітали всі присутні оплесками. Відтак в доповіді інж. Я. Зубаль ствердив потребу і доцільність існування товариства на терені Дітройту, де є багато любителів природи, мисливців і рибалок.

За існування згаданого товариства промовляє вікова українська мисливсько - рибальська традиція, потреба сходитися і обмінюватися думками та порадами людей, що мають спільні уподобання, спільну мову і любов до цих справ. В ході дискусії, в якій взяли участь пп. Омецінський, Петріна, Татух, Лопотяк, Варивода, Марчак, Федорко, Пад - Крупка та Зубаль, порушено багато питань, сполучених з цією справою. Рішено зв'язатися з Тов. „Тур" в Ню Йорку для обміну думок та пляном праці.

Обрано Управу Т-ва в складі: Я. Зубаль, Я. Варивода, Т. Марчак і Л. Татух, — яка має підготовити Заг. Збори. Т-ва та опрацювати статут. Після того відбулася розвагова частина, в якій Я. Зубаль відчитав гумореску та кілька мисливських нарисів.

При спільній вечері, яка була приготована з мисливської добичі пп. Я. Вариводи і Д. Федорка — присутні оповідали свої мисливські і рибальські спогади, у милій приятельській атмосфері. **Пад-К**

Окружна нарада УККА в Дітройті

В неділю 26-го квітня ц. р. відбудеться в Дітройті окружна нарада відділів УККА із стейту Мишиґен. Нарада відбудеться в залі Українського Національного Клюбу „Орлик" при 9740 Конант вулиці в Дітройті о год. 5-ій по полудні. Доповідатимуть з рамени УККА: ред. В. Душник і орг. референт Ів. Базарко. На нараді буде представлений новий плян збірки фондів на працю УККА, що його останньо схвалила Екзекутива УККА. Обов'язок членів екзекутив відділів — взяти в цій нараді участь.

СПІВБУДІВНИЧИЙ ТЕЛСТАРУ МАТИМЕ ДОПОВІДЬ У ТОВАРИСТВІ ІНЖЕНЕРІВ

Інженер д-р Петро Грицак відомий співробітник славного Телстару матиме популярну доповідь про цей перший комунікаційний сателіт та про фасцинуючі проблеми міжпростірної комунікації. Доповідь відбудеться в приміщенні Українського Інституту Америки при 2 Схід 79 вулиці в Ню Йорку в п'ятницю 24-го квітня 1964-го року о год. 7.30 вечора. На доповідь запрошені всі зацікавлені. Після доповіді товариська ґутірка при чарці вина. Доповідь влаштовує Т-во Українських Інженерів.

У Філядельфії утворилася Конґресова Округа УККА

(Закінчення зі сторінки 1-ої)

ву суму $150 000 і Відділи та округи повинні в цьому допомагати. Після доповідей відбулася дуже оживлена дискусія, в якій взяли участь представники конґресових Відділів та інших громадських організацій, а саме: проф. М. Ромах, Т. Ванчицький, інж. Білаїв, п-і Сивуляк, д-р Скальчук, І. Одежинський, С. Микита, інж. С. Шевченко, інж. З. Кохановський, П. Лободенко, проф. Д. Струк, інж. Р. Кравців, мґр. Т. Кульчицький, ред М. Пасіка, д-р Р. Цегельський, П. Петрович, інж. Т. Тещук та ін. Обговорено ряд побажань до централі УККА та вказівок відносно майбутньої праці. Приявні одобрили пляни запропоновані Фінансовою Комісією та Екзекутивою УККА і схвалили утворити конґресову округу з осідком у Філядельфії, до якої належатимуть Відділи з Філядельфії та сусідніх громад положених на терені пенсилвенійського і нюджерзького стейтів. До першої тимчасової управи округи запрошено д-ра Богдана Гнатюка і інж. Тихона Тещука з Філадельфії, Івана Прокопишина і інж. Сергія Шевченка з Честеру та проф. Миколу Ромаха і п. Миколу Рудницького з Кемдену. Згодом цей комітет буде доповнений делеґатами других сусідніх відділів УККА. Збори відбулися в атмосфері діловитости і повного зрозуміння потреби утворити тверде матеріяльне підложжя для поширення та поглиблення праці УККА. Після наради філядельфійський відділ УККА із своїм головою д-ром Б. Гнатюком приймав її учасників вечерею, під час якої продовжувалися розмови про нові завдання та можливості УККА.

ОЛЕКСІЙ СЕМ'ЯНЦІВ

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

З великим сумом довідались ми з часопису „Свобода" про смерть бл. п. інж. Олексія Сем'янцева, б. поручника Армії УНР.

Пригадались нам часи визвольних змагань, як відважний старшина Армії УНР боронив свою Батьківщину зі зброєю в руках і вів під своєю командою сотні відданих козаків до бою, за визволення свого народу з-під московських кайдан.

Пригадались часи перебування за колючими дротами — інтернованих в Польщі. Пригадались часи перебування по таборах УНРА в Німеччині, коли нам побратимам і друзям судилось знов спіткатися, по довгих роках, в таборах УНРА, з бл. п. Олексієм Сім'янцевим. Хоч і без зброї в руках, та все ж не змінив Він своєї Ідеї визволення свойого народу, а надіявся ще побачити свою рідну Україну вільною і не залежною, але Всевишній Господь покликав Його до себе. Така була воля Божа.

1-го березня, б. р. звернулись ми до нашого о. настоятеля прот. М. Литваківського з проханням відслужити Панахиду по бл. п. Олексію і зараз же після Сл. Божої в церкві о. Настоятель в короткому, але зворушливому слоті звернувся до всіх присутніх помолитись за того відданого Сина своєї знедоленої Батьківщини.

Всі присутні, дехто навіть зі сльозами, возносили свої щирі молитви до Господа Бога. Співав гарно хор під дириґентурою Василя Никитича. Панахида пройшла урочисто.

Ми щиро дякуємо о. настоятелеві, Хорові й всім парафіянам і прихожаним за їхні молитви і за віддання належної пошани ветеранові бл. п. інж. - поруч. Олексієві Сем'янцеву.

Хайже прибрана земля Американська буде Йому легкою, а душа Його хай найде місце між праведниками, а ми склоняємо свої голови.

За Побратимів і Друзів
Т. Онищук і Г. Кудин
5-го березня, 1964 р.

Парафіяни Української Православної Церкви Св. Апп. Петра і Павла в Мілвілі, Н. Дж.

ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА

(Закінчення із стор. 2-ої)

шкіл, які вчилися за старими методами, роблять тут, в Америці, гарну кар'єру. Дай Боже, щоб наші діти з американських шкіл мали такі осяги. Ми не відкидаємо поступу в навчанні, але не захоплюємося без розбору новими методами, що дають не дуже добрі висліди в навчанні і вихованні. Адм. Ріковер стверджує невисокий рівень навчання та виховання в американських школах.

Кривдячим наших учителів є твердження, що „наші діти мають далеко глибший (чи може ширший?) горизонт, як учителі українознавства". — „Глибокі горизонти" набувається в школі. Школи українознавства мають учнів початкових і середніх (гайскулів) американських шкіл. Ми дуже добре знаємо, яке знання мають ті учні, бо маємо нагоду перевіряти його при навчанні українознавчих предметів, і твердження, що горизонти учнів ширші, як учителів, абсурдне. В цьому можна переконатися, якщо зайти на кілька лекцій до українознавчої школи. Кому цікаво, той може довідатись і з промови державного секретаря Раска, яку він виголосив в Атлантік Сіті до понад 20 000 шкільних адміністраторів про злий стан гайскулів. А п. Раск є особою, якій треба вірити, бо сам він був учителем коледжу в Каліфорнії. До того ж американські школи не дають жадного знання з українознавства.

Співпраця українознавчих шкіл з молодечими організаціями щораз краще наладнується, і наші школи дали для них вже багато повновартісних виховників.

Українські вчителі зорганізували рідні школи, жертвенно в них працюють і високо цінять тих батьків, які, не зважаючи на часом великі труднощі, посилають своїх дітй до цих шкіл. Учні українознавчих шкіл належать до кращої частини нашої молоді, і вони напевно подякують своїм батькам, що дали їм знання рідної мови.

Якщо ми не припильнуємо нашої молоді, то незадовго зачнуть пустіти наші церкви, замикатися Народні Доми, заникати організації. Тож усе наше громадянство повинно включитися в цю працю, щоб число наших шкіл і учнів в них щонайменше подвоїлося. Ми не повинні допустити до того, щоб наша молодь стала англомовною масою, без обличчя, без свідомости своєї національної приналежности. І ми віримо, що батьківський дім, рідна школа, організації, при помочі нашої Церкви, виховають нашу молодь так, що вона не тільки ввійде в американське життя, як повновартісні громадяни, але й перебере по нас обов'язки супроти поневоленої України. Вже нині багато української молоді, що закінчила українознавчі школи, заповнює наші ряди і працює в них жертвенно.

● **У Польщі, щоб замирити** „праву" і „ліву" фракції в тамошній „з'єднаній робітничій", себто насправді комуністичній партії, Владислав Ґомулка, партійний диктатор, запропонував лідерам „лівої" войовничої фракції, генералові Мечиславові Сочарові і шефові комуно-польської поліції і Ришардові Стшелецькому, одному з партійних секретарів, одну третиту 77-членного партійного Центрального Комітету для їхніх „лівих" сторонників. Партійний конґрес має відбутись в червні ц.р.

● **Турецький уряд** наказав румунському „дипломатові" Раду Раду, третьому секретареві амбасади, виїхати з Анкари до 24-ох годин з уваги на „нелегальні дії" того румунського комуніста.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 25-го КВІТНЯ 1964 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Загальні Збори Т-ва Зоря 69 Відд. в домівці під ч. 33 E. 7th Street. Проситься всіх членів прибути, бо є важні справи до полагодження. — Управа.

НЕДІЛЯ, 26-го КВІТНЯ 1964 р.

ТОРОНТО, Канада. Звичайні Загальні Збори Т-ва ім. Б. Хмельницького 418 Відд. о год. 3:30 по пол. при 383 Roncesvalles Ave (J. Boyko Real Estate) зі звичайним порядком нарад. — Управа.

ШИКАГО, Ілл. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 176-ий Відд. в год. 6-ій веч. в домі СУМА-ООЧСУ, 964 E. 93rd St. В тому самому приміщенні і часі відбудуться Ширші Сходини зареєстрованих учасників та кандидатів до виїзду на відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні, з метою уділення всіх бажаних інформацій. Порядок нарад згідно статуту. — Г. Чомко, гол., І. Воробель, секр.

Розшуки

ОЛЕКСА ГЕВЯК з с. Грімна, обл. Львів, р-н Городок, п. Комарно, Зах. Україна. Пошукує 3-ох вуйків **Петра, Стефана і Григорія РОМАНИШИН**, по батькові Михайло. Зголошення прошу слати до
PACKAGE EXPRESS
126 Tilghman Street
Allentown, Pa.

ТАРЗАН, ч. 5226. Хоче вбити мавполюда!

Коли здавалося, що Тарзан безнадійно знайшовся в пастці між конарами дерев...

Бен Барнес гукав у чортівському тріюмфі.

Важко прокладаючи собі дорогу під час цих катувальних ловів, він важко тягнувся, постійно зближаючися, щоб вбити!